

02.06.2016

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@ mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 13.5.2016

Asia:

Valtioneuvoston periaatepäätös ympäristön kannalta hyvien viljelytapojen ja eläinten hyvinvointia sekä elintarviketurvallisuutta edistävien tuotanto-olosuhteiden edistämisestä julkisissa elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa

Pro Luomu ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Pro Luomu ry pitää erittäin hyvänä, että julkisia ruokapalveluita ohjeistetaan vastuullisiin hankintoihin.

Periaatepäätöksen tavoitteena on ohjeistaa julkisia ruokapalvelu- ja elintarvikehankintoja sellaisiin hankintoihin, joiden tuottamisessa on noudatettu hyviä tuotantotapoja. Näissä tuotantotavoissa otetaan tehostetusti huomioon pellon hyvät viljelymenetelmät, ravinteiden kierrätys, tarpeen mukainen kasvinsuojelu ja eläinten hyvinvointi ja terveys sekä elintarviketurvallisuus.

Periaatepäätös edellyttää valtion hankintayksiköiden ja suosittelee muiden julkisten hankkijoiden noudattavan periaatteita, jotka sekä kasvituotteiden että kotieläintuotteiden osalta ovat kannatettavia.

Luomu täyttää ja ylittää kriteerit

Luomutuotteet täyttävät kaikki ja monin paikoin ylittävät periaatepäätöksessä luetellut periaatteet. Luomutuotannossa nurmia ja palkokasveja sisältävä viljelykierto on pakollinen, lannoitteet ovat kierrätyslannoitteita tai ilmasta sidottavaa tyyppiä. Kasvinsuojelussa ei käytetä lainkaan glyfosaatteja eikä muitakaan herbisidejä, vaan rikkakasveja torjutaan mekaanisesti. Kasvihuoneissa ja marjaviljelmillä käytetään biologisia tuholaisia. Lisäaineiden käyttö luomuelintarvikkeissa on hyvin rajattua.

Kaikki luomueläimet pääsevät liikkumaan ja vähintään laidunkaudella myös ulkoilemaan. Porsaita tai siipikarjaa ei pidetä lainkaan häkeissä ja eläinsuojat on varustettu niin, että eläimillä on mahdollisuus toteuttaa lajinmukaista elämää. Sairaantuneet luomueläimet hoidetaan eläinlääkärin ohjeiden mukaisesti. Jos lääkintäkertojen määrä ylittää luomuasetuksen asettaman rajan, eläin menettää luomustatuksen.

Kokkidiostaasia ei käytetä luomusiipikarjanlihan tuotannossa. Myös luomutoimijat ovat sitoutuneet salmonellan vastusohjelmaan ja eläinten terveydenhuoltojärjestelmään.

Luomua 20 % yhdeksi periaatteeksi

Lausunnolla olevassa luonnoksessa mainitaan, että valtioneuvosto on päättänyt pitää voimassa myös vuonna 2013 tehdyt, erityisesti luomua koskevat periaatepäätökset: luomualan kehittämisohjelma ja kehittämisen tavoitteet vuodeteen 2020 sekä kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen (cleantec-ratkaisujen) edistäminen julkisissa hankinnoissa sekä Kestävästä kulutuksesta ja tuotannosta ”Vähemmästä viisaammin”. Näissä on asetettu tavoitteeksi, että julkisissa keittiöissä tarjotusta ruoasta 20 prosenttia on luomua vuoteen 2020 mennessä.

Pro Luomu ry esittää, että luomun osalta periaatepäätökset yhdistetään. Periaatepäätökseen *ympäristön kannalta hyvien viljelytapojen ja eläinten hyvinvointia sekä elintarviketurvallisuutta edistävien tuotantolosuhteiden edistämisestä julkisissa elintarvike- ruokapalveluhankinnoissa* lisätään **periaate, jonka mukaan julkisissa julkisissa keittiöissä tarjotusta ruoasta 20 prosenttia on luomua.**

Perustelemme esitystä seuraavasti:

1. Luomu on tuotantotapa, joka täyttää ja monin paikoin selvästi ylittää periaatepäätöksen asettamat periaatteet.
2. Tämä asia on jo olemassa voimaan jäävissä periaateissa. Niiden toteutuminen on kuitenkin toistaiseksi ollut vaatimatonta. Luomun jättäminen nykyisten periaatepäätösten varaan on selvässä ristiriidassa tämän periaatepäätöksen tavoitteen kanssa, sillä valmisteilla oleva periaatepäätös korostaa niitä tuotantotapoja, jotka luomussa ovat keskeisiä.
3. Luomuelintarvikkeet ovat yleensä muita elintarvikkeita kalliimpia. Tuoreen selvityksen mukaan ruokalistojen suunnittelun avulla voidaan luomua lisätä jopa 20 % ilman että raaka-aine kustannukset kasvavat. Näin ollen 20 %:n vaatimus ei ole kohtuuton.
4. Luomualan kehittymisen kannalta kysynnän kasvu ja sen myötä luomujalostuksen volyymin kasvu on erittäin olennaista. Suuremmat volyymit mahdollistaisivat elintarviketeollisuudessa luomun nykyistä tehokkaampaa valmistusta ja siten luomuraaka-aineiden parempaa hyödyntämistä ja sen myötä parempia hintoja sekä asiakkaille että tuottajille. Julkiset ruokapalvelut ovat avainasemassa volyymin kasvattamisessa. Luomuviljelyn kehittyessä tavoitteiden mukaisesti, tarvitaan myös uutta kysyntää, jonka julkiset ruokapalvelut voisivat tuoda mukanaan.
5. Luomu on hyvin dokumentoitu tuotantotapa koko ketjussa. Luomu sopii sellaisenaan myös julkisten hankintojen kriteeriksi. Tämän vuoksi luomun käyttäminen hankinnan kriteerinä helpottaa sekä hankintaa että periaatepäätöksen toteutumisen seuranta. Luomu ei näin ollen edellytä uutta ohjeistusta eikä lisää hankintaketjun byrokratiaa.

Pidämme erittäin hyvänä, että periaatepäätöksessä on alusta alkaen mukana periaatteiden toteutumisen seuranta. Koska esitämme, että luomu otetaan mukaan periaatteisiin, seuranta kattaisi siis automaattisesti myös luomuhankintojen seurannan.

Esitämme myös, että luomun käytön lisääminen on mukana valittavissa pilottikohteissa.

Annamme mielellämme lisätietoja asiasta.

Kauniaisissa 02.06.2016

Pro Luomu ry

Marja-Riitta Kottila

Toiminnanjohtaja

Marja-riitta.kottila@proluomu.fi

Puh. 040-5819252